

Τα ελληνικά πλοία στο Δούναβη, φορείς και υπέρμαχοι πολιτισμού

Γράφει ο Γιάννης Τσιαμήτρος, εκπ/κος χοροδιδάσκαλος

Ο αρχικός και παλαιότερος τύπος του ονόματος Δούναβης ήταν Δάνουβις, Δανούβις, Δανούβιος και Δανούιος. Η ετυμολογία του όρου, μας λέει ο συγγραφέας ποικίλει με

επικρατέστερες τις έννοιες νεφελοφόρος (λατινικά), βαθιά νερά (κελτικά). Επίσης ο κάτω Δούναβις ονομάζονταν Ίστρος (γνωστός έτσι στους Έλληνες).

Η πρώτη γέφυρα του Δούναβη ανήκει στον Έλληνα αρχιπέκτονα Απολλόδωρο, επί αυτοκράτορος Τραϊανού. Από τους αρχαίους χάρτες των Ελλήνων η ναυσιπλοΐα του Δούναβη μαρτυρείται ακόμα από τους μυκηναϊκούς χρόνους.

Οι Έλληνες εξοικειώνονται περισσότερο με το ρεύμα του ποταμού από τον 7ο και 8ο π.Χ. αιώνα, ενώ ο Ρουμάνος αρχαιολόγος Vasile Vulpe υποστηρίζει ότι ο Δούναβις ήδη από το 500 π.Χ έχει τη όψη ελληνικού ποταμού.

Σπουδαίες ελληνικές πόλεις υπήρχαν παρά το Δούναβη, όπως η Ίστρος, η Τόμις, η Κωνσταντία, η Καλλόπις, η Διονυσόπολις, η Τύρα, το Μαυρόκαστρο, η Λευκόπολις κ.α. Οι πόλεις αυτές αποτελούσαν ναυπλιακά και εμπορικά κέντρα με έδρες τις μητροπόλεις, όπως Μίλητος, Ρόδος, Κόρινθος, Μέγαρο, Αθήνα κλπ. Το ανθρώπινο μάλιστα δυναμικό και στους εμπορικούς σταθμούς, ακόμα και στην ενδοχώρα (Parvan) προέρχεται όλο σχεδόν από τον Ελληνικό χώρο.

Επίσης, στους Ελληνοσλαβικούς χρόνους οι Έλληνες της Ηπειρωτικής Ελλάδας, οι Μακεδόνες, παρουσιάζονται στο Δούναβη. Η παρουσία του ελληνικού στοιχείου απέτρεψε την καθολική εκκλιση της Θράκης κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους, έτσι προσωπικότητες της Αρχαιότητας, ενώ φέρονται ως Θράκες ή Φρύγες, εκδηλώνονται ταυτόχρονα ως Έλληνες (Parvan). Άλλωστε, με βάση τα ομηρικά έπη αποφαίνεται ότι ο Ορφέας και ο Πέλοψ είναι Έλληνες. Αυτή η άποψη ενισχύεται και από τη γλωσσολογία γιατί η σύγχρονη έρευνα τείνει να αποδείξει ότι τοπωνύμια της Θράκης, που είχαν χαρακτηριστεί ως θρακικές γλωσσικές επιβιώσεις, είναι ελληνικά.

Η ναυπλιακή, εμπορική και πολιτισμική δραστηριότητα στο Δούναβη θεωρείται αποκλειστικό έργο των Ελλήνων της Διασποράς. Οι Έλληνες, φορείς ενός ανώτερου πολιτισμού, συνεργάζονται, ζουν, εγκαθίστανται ανάμεσα σε αλλοθνηείς, στους πολυπληθείς Θράκες και στην ατέλειωτη σειρά μεταναστευτικών λαών.

Οι Έλληνες άποικοι ποτέ δεν υπήρξαν οπαδοί φυλετικών διακρίσεων και αυτό φαίνεται από το ότι στα έργα τέχνης απεικονίζουν και μορφές της μαύρης ή της κίτρινης φυλής.

Μεταλαμπαδεύουν τον ελληνικό πολιτισμό ειρηνικά, αβίαστα, ανθρώπινα και ο ευεργετηθείς από αυτούς δε πληθυσμός τους συμπαρίσταται σε δύσκολες στιγμές (πολιορκία και άλωση της Ίστριας κλπ) από βάρβαρους επιδρομείς.

Έλληνες κατέχουν σπουδαίες θέσεις στις εκεί Ηγεμονίες, για παράδειγμα ο Έλληνας Ακορνίλινας έλαβε από τον Βασιλιά της Δακίας τον τίτλο του 'Πρώτου και Μέγιστου', (κάπ σαν υπουργό Εξωτερικών σήμερα).

Οι Έλληνες συνέχισαν και Ρωμαϊοκρατίας να διατηρούν το εμπόριο και τη ναυπλία στο Δούναβη χωρίς να εμποδιστούν από τους Ρωμαίους. Ο Δούναβις επίσης και σε αυτήν την εποχή αλλά και κατά τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία αποτελούσε σύνορο, το οποίο έπρεπε να φυλαχθεί καλά από τους επιδρομείς, έτσι και οι δυο αυτοκρατορίες φρόντισαν να έχουν στόλο με πλοία ασφαλών ελληνικά.

Η προσφορά των Ελλήνων στη παραδουναβία περιοχή συνίσταται και στη πνευματική ζωή με την εξάπλωση του χριστιανισμού. Το Βυζάντιο διατηρεί ισχυρό στόλο στο Δούναβη, λειτουργεί διπλωματικά, αναχαρίζοντας την απληστία των βερβάρων επιδρομών και πάντοτε ενδιαφέρεται για το ποταμό αυτό, γιατί γνώριζε ότι από το βορρά (αστεύτευτη Στέπα) έρχονταν πάντοτε οι επιδρομείς.

Ακόμα και αργότερα με τις Παραδουναβίες Ηγεμονίες το διαμετακομιστικό εμπόριο ήταν στα χέρια των Ελλήνων και βέβαια μετά τις Αλώσεις της Κωνσταντινουπόλεως μέγα πλήθος Ελλήνων της Διασποράς κατέφυγε σε αυτές και μπόλιασε ακόμα και την άρχουσα τάξη τους (Βλαχία, Μολδαβία).

Αυτό συνέβη (ελληνική Διασπορά) βέβαια και επί τουρκοκρατίας λόγω της τουρκικής καταπίεσης, όπου εκεί οι Έλληνες προετοίμασαν την ανασταση του Γένους (Ολοκαύτωμα Δραγατσανίου Μονής Σέκου, Φιλική Εταιρεία κλπ)

Και μετά τη δημιουργία του Ελληνικού Κράτους, οι Έλληνες δεν αποξενώνονται από το Δούναβη. Παρά το γεγονός ότι η αυτοκρατορική Αυστρία εκμεταλλεύεται αυτόν, δεν λείπουν οι Έλληνες με πρώτον τον Έλληνα Ευεργέτη Βορειοηπειρωτή Γ. Σίνα, ο οποίος είναι μέλος με πολλά κεφάλαια της 'Πρώτης Ατμοπλοϊκής Εταιρείας του Δουνάβεως' (πάνω από 50 πλοία), της οποίας το δεύτερο ατμόπλοιο παίρνει το ελληνικό όνομα 'Αργώ'.

Με την αναγνώριση της Ρουμανίας ως κράτους ανεξάρτητου, οι Έλληνες ναυτικοί εκεί είναι παρόντες και περιζήτητοι, πράγμα που αναγκάζει τον Ρουμάνο πολιτικό, ιστορικό Iorga να ομολογήσει: «Το μικρό όπως και το μεγάλο εμπόριο στη χώρα μας άρχισε από τους Έλληνες».

Τέλος ο Ελευθέριος Βενιζέλος, το 1913, όταν επισκέφθηκε τη Βράϊλα της Ρουμανίας και είδε εκεί περισσότερο από 300 ελληνικά πλοία είπε με συγκίνηση και θαυμασμό: «Ποτέ μου στον Πειραιά δεν είδα τόσες Ελληνικές σημαίες!»

(Περιληπτική απόδοση από του βιβλίου του Αχ. Λαζάρου 'Ελληνισμός & Λαοί της ΝΑ Ευρώπης, Τόμος Α, σελ. 233-246)